ఏవ ।దేవతామ్ ।ఉపేతి ।ఏతి ।అథో ఇతి ।ఆశిషమిత్యా-శిషమ్ ।ఏవ ।ఏతామ్ ।ఏతి ।శాస్తే
అగ్నేః । తూషాధానమితితూష-ఆధానమ్ । వాయోః । వాతపానమితివాత-పానమ్ ।
పితృణామ్ । నీవిః ।ఓషధీనామ్ ।ప్రఘాతఇతిప్ర-ఘాతః ॥౩॥ ఆదిత్యానామ్ ।
ప్రాచీనతానఇతిప్రాచీన-తానః । విశ్వేషామ్ । దేవానామ్ । ఓతుః । నక్షత్రాణామ్ ।
అతీకాశాః ।తత్ । వై । ఏతత్ ।సర్వదేవత్యమితిసర్వ-దేవత్యమ్ ।యత్ । వాసః । యత్ ।
వాససా । దీక్షయతి । సర్వాభిః । ఏవ । ఏనమ్ । దేవతాభిః । దీక్షయతి । బహిఃప్రాణఇతి
బహిః- ప్రాణః । వై । మనుష్యః ।తస్య ।అశనమ్ ।ప్రాణఇతిప్ర-అనః । అశ్నాతి । సప్రాణ
ఇతిస-ప్రాణః । ఏవ । దీక్షతే । అశితః । భవతి । యావాన్ । ఏవ । అస్య । ప్రాణఇతిప్ర-
అనః । తేన ।సహ । మేధమ్ ।ఉపేతి ।ఏతి ।ఘృతమ్ ।దేవానామ్ । మస్తు । పితృణామ్ ।
నిష్పక్వమితినిః-పక్వమ్ । మనుష్యాణామ్ । తత్ । వై ॥౪॥ ఏతత్ । సర్వదేవత్యమితిసర్వ-
దేవత్యమ్ । యత్ । నవనీతమితినవ-నీతమ్ । యత్ । నవనీతేనేతినవ-నీతేన । అభ్యఙ్క్త
ఇత్యభి-అఙ్క్తే । సర్వాః ।ఏవ ।దేవతాః । ప్రీణాతి । ప్రచ్యుతఇతిప్ర-చ్యుతః । వై । ఏషః ।
అస్మాత్ ।లోకాత్ ।అగతః ।దేవలోకమితిదేవ-లోకమ్ । యః । దీక్షితః । అన్తరా । ఇవ ।
నవనీతమితినవ-నీతమ్ । తస్మాత్ । నవనీతేనేతినవ-నీతేన । అభీతి । అఙ్క్తే । అనులోమ
మిత్యను-లోమమ్ ।యజుషా ।వ్యావృత్త్యాఇతివి-ఆవృత్త్యై ।ఇన్ద్రః । వృత్రమ్ । అహన్న్ ।
తస్య । కనీనికా । పరేతి ।అపతత్ । తత్ । ఆఙ్జనమిత్యా-అఙ్జనమ్ । అభవత్ । యత్ ।
ఆఙ్క్తఇత్యా-అఙ్క్తే ।చక్షుః ।ఏవ ।భ్రాతృవ్యస్య ।వృఙ్క్తే ।దక్షిణమ్ ।పూర్వమ్ ।ఏతి ।అఙ్క్తే ॥౫॥
సవ్యమ్ । హి । పూర్వమ్ ।మనుష్యాః ।ఆఙ్జతఇత్యా-అఙ్జతే ।న । నీతి । ధావతే । నీతి ।
ఇవ । హి ।మనుష్యాః । ధావన్తే ।పఞ్చ ।కృత్వః ।ఏతి ।అఙ్క్తే । పఞ్చాక్షరేతిపఞ్చ-అక్షరా ।

ప॒ఙ్క్తిః । పాఙ్క్తః । య॒జ్ఞః । య॒జ్ఞమ్ । ఏ॒వ । అవేతి । రు॒న్ధే । పరి॑మితమితి॒పరి॑-మి॒త॒మ్ । ఏతి । అ॒ద్ధ్యే । అప॑రిమితమి॒త్యప॑రి-మి॒త॒మ్ । హి । మ॒ను॒ష్యాః । అక్షి॑త॒ఇత్యా-అక్షి॑తే । సతూల॒యేతి॒స-తూల॒యా । ఏతి । అ॒ద్ధ్యే । అప॑తూల॒యేత్యప॑-తూల॒యా । హి । మ॒ను॒ష్యాః । అక్షి॑త॒ఇత్యా-అక్షి॑తే । వ్యావృ॑త్త్యా॒ఇతి॒వి-ఆవృ॑త్త్యై । యత్ । అప॑తూల॒యేత్యప॑-తూల॒యా । అక్షీతే॒త్యా-అక్షీత । వజ్రః । ఇ॒వ । స్యాత్ । సతూల॒యేతి॒స-తూల॒యా । ఏతి । అ॒ద్ధ్యే । మిత్ర॒త్వాయేతి॑మిత్ర-త్వాయ ॥ ౬ ॥ ఇన్ద్రః । వృ॒త్రమ్ । అ॒హ॒న్న్ । సః । అ॒పః । అ॒భీతి । అ॒మ్రి॒య॒త॒ । తాసా॑మ్ । యత్ । మేద్ధ్య॑మ్ । య॒జ్ఞియ॑మ్ । సదే॑వమితి॒స-దే॒వ॒మ్ । ఆసీ॑త్ । తత్ । అపే॑ । ఉదితి । అ॒క్రా॒మ॒త్ । తే । ద॒ర్భాః । అ॒భ॒వ॒న్న్ । యత్ । ద॒ర్భ॒పు॒ఞ్జీ॒లైరితి॑దర్భ-పు॒ఞ్జీ॒లైః । ప॒వయ॑తి । యాః । ఏ॒వ । మేద్ధ్యాః । య॒జ్ఞియాః । సదే॑వా॒ఇతి॒స-దే॒వాః । అపః । తాభిః । ఏ॒వ । ఏ॒న॒మ్ । ప॒వ॒య॒తి॒ । ద్వాభ్యా॑మ్ । ప॒వ॒య॒తి॒ । అ॒హో॒రా॒త్రాభ్యా॑మి॒త్యహః-రా॒త్రాభ్యా॑మ్ । ఏ॒వ । ఏ॒న॒మ్ । ప॒వ॒య॒తి॒ । త్రిభి॒రితి॒త్రి-భిః । ప॒వ॒య॒తి॒ । త్రయః । ఇ॒మే । లో॒కాః । ఏ॒భిః । ఏ॒వ । ఏ॒న॒మ్ । లో॒కైః । ప॒వ॒య॒తి॒ । ప॒ఞ్చభి॒రితి॒పఞ్చ-భిః ॥ ౭ ॥ ప॒వ॒య॒తి॒ । పఞ్చా॑క్షరే॒తి॒పఞ్చ-అ॒క్ష॒రా । ప॒ఙ్క్తిః । పాఙ్క్తః । య॒జ్ఞః । య॒జ్ఞాయ॑ । ఏ॒వ । ఏ॒న॒మ్ । ప॒వ॒య॒తి॒ । ష॒డ్భిరితి॒షట్-భిః । ప॒వ॒య॒తి॒ । షట్ । వై । ఋ॒తవః । ఋ॒తుభి॒రిత్యృ॒తు-భిః । ఏ॒వ । ఏ॒న॒మ్ । ప॒వ॒య॒తి॒ । స॒ప్తభి॒రితి॒సప్త-భిః । ప॒వ॒య॒తి॒ । స॒ప్త । ఛన్దాగ్ం॑సి । ఛన్దో॑భి॒రితి॒ఛన్దః-భిః । ఏ॒వ । ఏ॒న॒మ్ । ప॒వ॒య॒తి॒ । న॒వభి॒రితి॒న॒వ-భిః । ప॒వ॒య॒తి॒ । నవ॑ । వై । పురు॑షే । ప్రా॒ణా॒ఇతి॑ప్ర-అ॒నాః । సప్రా॑ణ॒మితి॒స-ప్రా॒ణ॒మ్ । ఏ॒వ । ఏ॒న॒మ్ । ప॒వ॒య॒తి॒ । ఏక॑విగ్ంశ॒త్యేత్యేక॑-వి॒గ్ం॒శ॒త్యా । ప॒వ॒య॒తి॒ । దశ॑ । హస్త్యాః । అ॒ఙ్గుల॑యః । దశ॑ । పద్యాః । ఆ॒త్మా । ఏ॒క॒వి॒గ్ం॒శ॒ఇత్యేక॑-వి॒గ్ం॒శః । యావా॑న్ । ఏ॒వ । పురు॑షః । తమ్ । అప॑రివర్గమి॒త్యప॑రి-వ॒ర్గ॒మ్ ॥ ౮ ॥ ప॒వ॒య॒తి॒ । చి॒త్ప॒తిరితి॑

చిత్-పతిః । త్వా । పునాతు । ఇతి । ఆహ । మనః । వై । చిత్పతిరితిచిత్-పతిః । మనసా ।
ఏవ । ఏనమ్ । పవయతి । వాక్పతిరితివాక్-పతిః । త్వా । పునాతు । ఇతి । ఆహ । వాచా ।
ఏవ । ఏనమ్ । పవయతి । దేవః । త్వా । సవితా । పునాతు । ఇతి । ఆహ । సవితృప్రసూత
ఇతిసవితృ-ప్రసూతః । ఏవ । ఏనమ్ । పవయతి । తస్య । తే । పవిత్రపతఇతిపవిత్ర-పతే ।
పవిత్రేణ । యస్మై । కమ్ । పునే । తత్ । శకేయమ్ । ఇతి । ఆహ । ఆశిషమిత్యా-శిషమ్ ।
ఏవ । ఏతామ్ । ఏతి । శాస్తే ॥౯॥ అతీకాశాస్కరోత్యవేశయన్త్రీణ్యాతిప్రఘాతోమనుష్యాణాస్త
ద్వాఆక్ష్మైమిత్రత్వాయపఙ్క్తిభిరపరివర్గముష్టాచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥౯॥

యావన్తః । వై । దేవాః । యజ్ఞాయ । అపునత । తే । ఏవ । అభవన్న్ । యః ।
ఏవమ్ । విద్వాన్ । యజ్ఞాయ । పునీతే । భవతి । ఏవ । బహిః । పవయిత్వా । అన్తః । ప్రేతి ।
పాదయతి । మనుష్యలోకఇతిమనుష్య-లోకే । ఏవ । ఏనమ్ । పవయిత్వా । పూతమ్ ।
దేవలోకమితిదేవ-లోకమ్ । ప్రేతి । నయతి । అదీక్షితః । ఏకయా । ఆహుత్యేత్యా-హుత్యా ।
ఇతి । ఆహుః । స్రువేణ । చతస్రః । జుహోతి । దీక్షితత్వాయేతిదీక్షిత-త్వాయ । స్రుచా ।
పఞ్చమీమ్ । పఞ్చాక్షరేతిపఞ్చ-అక్షరా । పఙ్క్తిః । పాఙ్క్తః । యజ్ఞః । యజ్ఞమ్ । ఏవ । అవేతి ।
రున్ధే । ఆకూత్యాఇత్యా-కూత్యై । ప్రయుజఇతిప్ర-యుజే । అగ్నయే ॥౧౦॥ స్వాహా । ఇతి ।
ఆహ । ఆకూత్యేత్యా-కూత్యా । హి । పురుషః । యజ్ఞమ్ । అభీతి । ప్రయుఙ్క్తఇతిప్ర-యుఙ్క్తే ।
యజేయ । ఇతి । మేధాయై । మనసే । అగ్నయే । స్వాహా । ఇతి । ఆహ । మేధయా । హి ।
మనసా । పురుషః । యజ్ఞమ్ । అభిగచ్ఛతీత్యభి-గచ్ఛతి । సరస్వత్యై । పూష్ణే । అగ్నయే ।
స్వాహా । ఇతి । ఆహ । వాక్ । వై । సరస్వతీ । పృథివీ । పూషా । వాచా । ఏవ । పృథివ్యా ।
యజ్ఞమ్ । ప్రేతి । యుఙ్క్తే । ఆపః । దేవీః । బృహతీః । విశ్వశమ్భువఇతివిశ్వ-శమ్భువః ।

ఇతి । ఆహ ।యాః । వై । వర్ష్యాః ।తాః ॥౧౧॥ఆపః । దేవీః ।బృహతీః । విశ్వశమ్భువఇతి
విశ్వ-శమ్భువః । యత్ । ఏతత్ ।యజుః ।న ।బ్రూయాత్ ।దివ్యాః ।ఆపః । అశాన్తాః ।
ఇమమ్ । లోకమ్ । ఏతి । గచ్ఛేయుః । ఆపః । దేవీః । బృహతీః । విశ్వశమ్భువఇతివిశ్వ-
శమ్భువః । ఇతి ।ఆహ ।అస్మై । ఏవ ।ఏనాః ।లోకాయ ।శమయతి । తస్మాత్ । శాన్తాః ।
ఇమమ్ । లోకమ్ ।ఏతి ।గచ్ఛన్తి ।ద్యావాపృథివీఇతిద్యావా-పృథివీ ।ఇతి ।ఆహ । ద్యావాపృథి
వ్యోరితిద్యావా-పృథివ్యోః ।హి ।యజ్ఞః ।ఉరు ।అన్తరిక్షమ్ ।ఇతి ।ఆహ ।అన్తరిక్షే । హి ।
యజ్ఞః ।బృహస్పతిః ।నః ।హవిషా । వృధాతు ॥౧౨॥ ఇతి । ఆహ । బ్రహ్మ । వై ।
దేవానామ్ ।బృహస్పతిః ।బ్రహ్మణా ।ఏవ ।అస్మై ।యజ్ఞమ్ ।అవేతి ।రున్ధే । యత్ । బ్రూయాత్
విధేః ।ఇతి ।యజ్ఞస్థాణుమితియజ్ఞ-స్థాణుమ్ । ఋచ్ఛేత్ । వృధాతు । ఇతి । ఆహ । యజ్ఞ
స్థాణుమితియజ్ఞ-స్థాణుమ్ ।ఏవ ।పరీతి ।వృణక్తి । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । యజ్ఞమ్ ।
అసృజత ।సః ।అస్మాత్ ।సృష్టః ।పరాఙ్ ।ఐత్ ।సః ।ప్రేతి ।యజుః ।అవ్లీనాత్ । ప్రేతి ।
సామ ।తమ్ ।ఋక్ । ఉదితి ।అయచ్ఛత్ । యత్ । ఋక్ । ఉదయచ్ఛదిత్యుత్-అయచ్ఛత్
తత్ । ఔద్గ్రహణస్యేత్యౌత్-గ్రహణస్య । ఔద్గ్రహణత్వమిత్యౌద్గ్రహణ-త్వమ్ । ఋచా ॥౧౩॥
జుహోతి ।యజ్ఞస్య ।ఉద్యత్యాఇత్యుత్-యత్యై । అనుష్టుబిత్యను-స్తుప్ । ఛన్దసామ్ । ఉదితి
అయచ్ఛత్ ।ఇతి ।ఆహుః ।తస్మాత్ ।అనుష్టుభేత్యను-స్తుభా ।జుహోతి । యజ్ఞస్య । ఉద్యత్యా
ఇత్యుత్-యత్యై । ద్వాదశ । వాత్సబన్ధానీతివాత్స-బన్ధాని । ఉదితి । అయచ్ఛన్న్ । ఇతి ।
ఆహుః । తస్మాత్ । ద్వాదశభిరితిద్వాదశ-భిః । వాత్సబన్ధవిదఇతివాత్సబన్ధ-విదః ।దీక్షయన్తి
సా ।వై ।ఏషా ।ఋక్ ।అనుష్టుగిత్యను-స్తుక్ । వాక్ । అనుష్టుగిత్యను-స్తుక్ । యత్ ।
ఏతయా ।ఋచా ।దీక్షయతి ।వాచా ।ఏవ ।ఏనమ్ । సర్వయా । దీక్షయతి । విశ్వే । దేవస్య

నేతుః । ఇతి । అహ । సావిత్రీ । ఏతేన । మర్తః । వృణీత । సఖ్యమ్ ॥౧౪॥ ఇతి । ఆహ పిత్ర్యదేవత్యేతిపిత్ర్య-దేవత్యా । ఏతేన । విశ్వే । రాయః । ఇషుధ్యసి ।ఇతి ।ఆహ । వైశ్వదేవీతివైశ్వ-దేవీ ।ఏతేన । ద్యుమ్నమ్ । వృణీత । పుష్యసే । ఇతి ।ఆహ ।పౌష్ణీ । ఏతేన ।సా । వై ।ఏషా ।ఋక్ ।సర్వదేవత్యేతిసర్వ-దేవత్యా । యత్ । ఏతయా । ఋచా ।దీక్షయతి । సర్వాభిః ।ఏవ । ఏనమ్ । దేవతాభిః । దీక్షయతి । సప్తాక్షరమితిసప్త-అక్షరమ్ ।ప్రథమమ్ పదమ్ ।అష్టాక్షరాణీత్యష్ట-అక్షరాణి ।త్రీణి । యాని । త్రీణి । తాని ।అష్టౌ ।ఉపేతి ।యన్తి యాని । చత్వారి।తాని । అష్టౌ ।యత్ । అష్టాక్షరేత్యష్ట-అక్షరా । తేన ॥౧౫॥ గాయత్రీ । యత్ । ఏకాదశాక్షరేత్యేకాదశ-అక్షరా । తేన । త్రిష్టుక్ । యత్ । ద్వాదశాక్షరేతిద్వాదశ-అక్షరా ।తేన ।జగతీ ।సా ।వై ।ఏషా ।ఋక్ ।సర్వాణి । ఛన్దాగ్ంసి । యత్ । ఏతయా । ఋచా । దీక్షయతి ।సర్వేభిః । ఏవ । ఏనమ్ । ఛన్దోభిరితిఛన్దః-భిః । దీక్షయతి । సప్తాక్షరమితిసప్త-అక్షరమ్ ।ప్రథమమ్ ।పదమ్ । సప్తపదేతిసప్త-పదా । శక్వరీ। పశవః ।శక్వరీ । పశూన్ । ఏవ ।అవేతి ।రున్ధే । ఏకస్మాత్ ।అక్షరాత్ । అనాప్తమ్ । ప్రథమమ్ । పదమ్ । తస్మాత్ ।యత్ ।వాచః ।అనాప్తమ్ ।తత్ ।మనుష్యాః ।ఉపేతి ।జీవన్తి । పూర్ణయా । జుహోతి పూర్ణః ।ఇవ । హి । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । ప్రజాపతేరితిప్రజా-పతేః ।ఆప్త్యై । న్యూనయేతి ని-ఊనయా ।జుహోతి ।న్యూనాదితిని-ఊనాత్ ।హి । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । ప్రజా ఇతి ప్ర-జాః ।అసృజత ।ప్రజానామితిప్ర-జానామ్ ।సృష్ట్యై ॥౧౬॥

॥ అగ్నయేతావ్యృధాత్ప్వచాసఖ్యన్తేనజుహోతిపఞ్చదశచ ॥౨॥

ఋక్సామేఇత్యృక్-సామే । వై । దేవేభ్యః ।యజ్ఞాయ ।అతిష్ఠమానేఇతి । కృష్ణః । రూపమ్ । కృత్వా ।అపక్రమ్యేత్యప-క్రమ్య ।అతిష్ఠతామ్ । తే । అమన్యన్త । యమ్ । వై ।

ఇమేఇతి । ఉపావర్త్స్యత ఇత్యుప-ఆవర్త్స్యతః । సః । ఇదమ్ । భవిష్యతి । ఇతి । తేఇతి । ఉపేతి । అమన్త్రయన్త । తేఇతి । అహోరాత్రయోరిత్యహః-రాత్రయోః । మహిమానమ్ । అపనిధాయేత్యప-నిధాయ । దేవాన్ । ఉపావర్తేతామిత్యుప-అవర్తేతామ్ । ఏషః । వై । ఋచః । వర్ణః । యత్ । శుక్లమ్ । కృష్ణాజినస్యేతికృష్ణ-అజినస్య । ఏషః । సామ్నః । యత్ । కృష్ణమ్ । ఋక్సామయోరిత్యృక్-సామయోః । శిల్పేఇతి । స్థః । ఇతి । ఆహ । ఋక్సామేఇత్యృక్-సామే । ఏవ । అవేతి । రున్ధే । ఏషః ॥౧౨॥ వై । అహ్నః । వర్ణః । యత్ । శుక్లమ్ । కృష్ణాజినస్యేతికృష్ణ-అజినస్య । ఏషః । రాత్రియాః । యత్ । కృష్ణమ్ । యత్ । ఏవ । ఏనయోః । తత్ర । న్యక్తమితిని-అక్తమ్ । తత్ । ఏవ । అవేతి । రున్ధే । కృష్ణాజినేనేతికృష్ణ-అజినేన । దీక్షయతి । బ్రహ్మణః । వై । ఏతత్ । రూపమ్ । యత్ । కృష్ణాజినమితికృష్ణ-అజినమ్ । బ్రహ్మణా । ఏవ । ఏనమ్ । దీక్షయతి । ఇమామ్ । ధియమ్ । శిక్షమాణస్య । దేవ । ఇతి । ఆహ । యథాయజురితి యథా-యజుః । ఏవ । ఏతత్ । గర్భః । వై । ఏషః । యత్ । దీక్షితః । ఉల్బమ్ । వాసః । ప్రేతి । ఊర్ణుతే । తస్మాత్ ॥౧౩॥ గర్భాః । ప్రావృతాః । జాయన్తే । న । పురా । సోమస్య । క్రయాత్ । అపేతి । ఊర్ణ్వీత । యత్ । పురా । సోమస్య । క్రయాత్ । అపోర్ణ్వీతేత్యప-ఊర్ణ్వీత । గర్భాః । ప్రజానామితిప్ర-జానామ్ । పరాపాతుకా ఇతిపరా-పాతుకాః । స్యుః । క్రీతే । సోమే । అపేతి । ఊర్ణుతే । జాయతే । ఏవ । తత్ । అథోఇతి । యథా । వసీయాగ్ంసమ్ । ప్రత్యపోర్ణుత ఇతిప్రతి-అపోర్ణుతే । తాదృక్ । ఏవ । తత్ । అఙ్గిరసః । సువర్గమితిసువః-గమ్ । లోకమ్ । యన్తః । ఊర్జమ్ । వీతి । అభజన్త । తతః । యత్ । అత్యశిష్యతేత్యతి-అశిష్యత । తే । శరాః । అభవన్న్ । ఊర్క్ । వై । శరాః । యత్ । శరమయీతిశర-మయీ ॥౧౪॥ మేఖలా । భవతి । ఊర్జమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్ధే । మధ్యతః । సమితి । నహ్యతి । మధ్యతః । ఏవ । అస్మై ।

ఊర్జమ్ ।దధాతి ।తస్మాత్ ।మధ్యతః ।ఊర్జా ।భుఞ్జతే ।ఊర్ధ్వమ్ । వై ।పురుషస్య । నాభ్యై ।
మేధ్యమ్ ।అవాచీనమ్ ।అమేధ్యమ్ ।యత్ ।మధ్యతః ।సన్నహ్యతీతిసమ్-నహ్యతి । మేధ్యమ్
చ । ఏవ । అస్య ।అమేధ్యమ్ । చ । వ్యావర్తయతీతివి-ఆవర్తయతి । ఇన్ద్రః । వృత్రాయ ।
వజ్రమ్ । ప్రేతి । అహరత్ । సః । త్రేధా । వీతి ।అభవత్ । స్ఫ్యః । తృతీయమ్ । రథః ।
తృతీయమ్ ।యూపః ।తృతీయమ్ ॥౨౦॥యే ।అన్తశ్శరాఇత్యన్తః-శరాః । అశీర్యన్త । తే ।
శరాః ।అభవన్న్ ।తత్ ।శరాణామ్ ।శరత్వమితిశర-త్వమ్ । వజ్రః । వై । శరాః । క్షుత్ ।
ఖలు । వై ।మనుష్యస్య ।భ్రాతృవ్యః ।యత్ ।శరమయీతిశర-మయీ ।మేఖలా । భవతి ।
వజ్రేణ ।ఏవ ।సాక్షాదితిస-అక్షాత్ ।క్షుధమ్ ।భ్రాతృవ్యమ్ ।మధ్యతః ।అపేతి ।హతే ।త్రివృది
తిత్రి-వృత్ ।భవతి ।త్రివృదితిత్రి-వృత్ ।వై । ప్రాణఇతిప్ర-అనః । త్రివృతమితిత్రి-వృతమ్
ఏవ ।ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ ।మధ్యతః ।యజమానే ।దధాతి ।పృథ్వీ ।భవతి ।రజ్జూనామ్ ।
వ్యావృత్త్యాఇతివి-ఆవృత్త్యై ।మేఖలయా ।యజమానమ్ ।దీక్షయతి । యోక్త్రేణ పత్నీమ్ ।
మిథునత్వాయేతిమిథున-త్వాయ ॥౨౧॥యజ్ఞః ।దక్షిణామ్ ।అభీతి ।అధ్యాయత్ । తామ్
సమితి ।అభవత్ ।తత్ ।ఇన్ద్రః ।అచాయత్ ।సః ।అమన్యత ।యః । వై । ఇతః ।జనిష్యతే ।
సః ।ఇదమ్ ।భవిష్యతి ।ఇతి ।తామ్ ।ప్రేతి ।అవిశత్ ।తస్యాః ।ఇన్ద్రః । ఏవ । అజాయత ।
సః ।అమన్యత ।యః ।వై ।మత్ ।ఇతః ।అపరః ।జనిష్యతే ।సః ।ఇదమ్ ।భవిష్యతి । ఇతి ।
తస్యాః । అనుమృశ్యేత్యను-మృశ్య । యోనిమ్ । ఏతి । అచ్ఛినత్ । సా । సూతవశేతిసూత-
వశా । అభవత్ ।తత్ ।సూతవశాయాఇతిసూత-వశాయై ।జన్మ ॥౨౨॥ తామ్ । హస్తే ।
నీతి ।అవేష్టయత । తామ్ ।మృగేషు ।నీతి ।అదధాత్ ।సా ।కృష్ణవిషాణేతికృష్ణ-విషాణా ।
అభవత్ ।ఇన్ద్రస్య ।యోనిః ।అసి ।మా ।మా । హిగ్ంసీః । ఇతి । కృష్ణవిషాణామితికృష్ణ-

విషాణామ్ । ప్రేతి ।యచ్ఛతి ।సయోనిమితిస-యోనిమ్ ।ఏవ ।యజ్ఞమ్ ।కరోతి । సయోని మితిస-యోనిమ్ ।దక్షిణామ్ ।సయోనిమితిస-యోనిమ్ । ఇన్ద్రమ్ । సయోనిత్వాయేతి సయోని-త్వాయ ।కృష్ణే ।త్వా ।సుసస్యాయాఇతిసు-సస్యాయై ।ఇతి ।ఆహ । తస్మాత్ అకృష్టపచ్యాఇత్యకృష్ట-పచ్యాః । ఓషధయః ।పచ్యన్తే । సుపిప్పలాభ్యఇతిసు-పిప్పలాభ్యః । త్వా ।ఓషధీభ్యఇత్యోషధి-భ్యః ।ఇతి ।ఆహ ।తస్మాత్ ।ఓషధయః ।ఫలమ్ ।గృహ్ణన్తి । యత్ హస్తేన ॥౨౩॥కణ్డూయేత । పామనమ్భావుకాఇతిపామనమ్-భావుకాః । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । స్యుః । యత్ । స్మయేత । నగ్నమ్భావుకాఇతినగ్నమ్-భావుకాః । కృష్ణవిషాణయేతికృష్ణ-విషాణయా ।కణ్డూయతే ।అపిగృహ్యేత్యపి-గృహ్య ।స్మయతే ।ప్రజానామితిప్ర-జానామ్ । గోపీథాయ ।న । పురా ।దక్షిణాభ్యః ।నేతోః ।కృష్ణవిషాణామితికృష్ణ-విషాణామ్ । అవేతి । చృతేత్ । యత్ । పురా । దక్షిణాభ్యః ।నేతోః ।కృష్ణవిషాణామితికృష్ణ-విషాణామ్ । అవచృతేది త్యవ-చృతేత్ ।యోనిః ।ప్రజానామితిప్ర-జానామ్ ।పరాపాతుకేతిపరా-పాతుకా । స్యాత్ నీతాసు । దక్షిణాసు । చాత్వాలే । కృష్ణవిషాణామితికృష్ణ-విషాణామ్ । ప్రేతి । అస్యతి । యోనిః ।వై ।యజ్ఞస్య ।చాత్వాలమ్ ।యోనిః ।కృష్ణవిషాణేతికృష్ణ-విషాణా ।యోనౌ ।ఏవ । యోనిమ్ ।దధాతి । యజ్ఞస్య । సయోనిత్వాయేతిసయోని-త్వాయ ॥౨౪॥ రున్ధవిషతస్మాచ్ఛర మయిాయూపస్సృతీయంమిథునత్వాయజన్మహస్తేనాష్టాచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౩॥

వాక్ । వై ।దేవేభ్యః ।అపేతి ।అక్రామత్ ।యజ్ఞాయ ।అతిష్ఠమానా ।సా । వనస్పతీన్ ప్రేతి ।అవిశత్ ।సా ।ఏషా ।వాక్ ।వనస్పతిషు ।వదతి । యా । దున్దుభౌ । యా । తూణవే యా । వీణాయామ్ । యత్ ।దీక్షితదణ్డమితిదీక్షిత-దణ్డమ్ । ప్రయచ్ఛతీతిప్ర-యచ్ఛతి । వాచమ్ । ఏవ । అవేతి ।రున్ధే ।ఔదుమ్బరః ।భవతి । ఊర్క్ । వై ।ఉదుమ్బరః । ఊర్జమ్ ।

ఏవ । అవేతి । రున్ద్ధే । ముఖేన । సమ్మితఇతిసమ్-మితః । భవతి । ముఖతః । ఏవ । అస్మై ।
ఊర్జమ్ । దధాతి । తస్మాత్ । ముఖతః । ఊర్జా । భుఞ్జతే ॥ ౨౫ ॥ క్రీతే । సోమే । మైత్రావరుణా
యేతిమైత్రా-వరుణాయ । దణ్డమ్ । ప్రేతి । యచ్ఛతి । మైత్రావరుణఇతిమైత్రా-వరుణః ।
హి । పురస్తాత్ । ఋత్విగ్భ్యఇత్యృత్విక్-భ్యః । వాచమ్ । విభజతీతివి-భజతి । తామ్ ।
ఋత్విజః । యజమానే । ప్రతీతి । స్థాపయన్తి । స్వాహా । యజ్ఞమ్ మనసా । ఇతి । ఆహ ।
మనసా । హి । పురుషః । యజ్ఞమ్ । అభిగచ్ఛతీత్యభి-గచ్ఛతి । స్వాహా । ద్యావాపృథివీభ్యామితి
ద్యావా-పృథివీభ్యామ్ । ఇతి । ఆహ । ద్యావాపృథివ్యోరితిద్యావా- పృథివ్యోః । హి । యజ్ఞః ।
స్వాహా । ఉరోః । అన్తరిక్షాత్ । ఇతి । ఆహ । అన్తరిక్షే । హి । యజ్ఞః । స్వాహా । యజ్ఞమ్ ।
వాతాత్ । ఏతి । రభే । ఇతి । ఆహ । అయమ్ ॥ ౨౬ ॥ వావ । యః । పవతే । సః । యజ్ఞః ।
తమ్ । ఏవ । సాక్షాదితిస-అక్షాత్ । ఏతి । రభతే । ముష్టీఇతి । కరోతి । వాచమ్ । యచ్ఛతి ।
యజ్ఞస్య । ధృత్యై । అదీక్షిష్ట । అయమ్ । బ్రాహ్మణః । ఇతి । త్రిః । ఉపాగ్ంశ్విత్యుప-అగ్ంశు ।
ఆహ । దేవేభ్యః । ఏవ । ఏనమ్ । ప్రేతి । ఆహ । త్రిః । ఉచ్చైః । ఉభయేభ్యః । ఏవ । ఏనమ్ ।
దేవమనుష్యేభ్యఇతిదేవ-మనుష్యేభ్యః । ప్రేతి । ఆహ । న । పురా । నక్షత్రేభ్యః । వాచమ్ ।
వీతి । సృజేత్ । యత్ । పురా । నక్షత్రేభ్యః । వాచమ్ । విసృజేదితివి- సృజేత్ । యజ్ఞమ్ ।
వీతి । ఛిన్ద్యాత్ ॥ ౨౭ ॥ ఉదితేష్విత్యుత్-ఇతేషు । నక్షత్రేషు । వ్రతమ్ । కృణుత । ఇతి । వాచమ్
వీతి । సృజతి । యజ్ఞవ్రతఇతియజ్ఞ-వ్రతః । వై । దీక్షితః । యజ్ఞమ్ । ఏవ । అభీతి । వాచమ్ ।
వీతి । సృజతి । యది । విసృజేదితివి-సృజేత్ । వైష్ణవీమ్ । ఋచమ్ । అన్వితి । బ్రూయాత్ ।
యజ్ఞః । వై । విష్ణుః । యజ్ఞేన । ఏవ । యజ్ఞమ్ । సమితి । తనోతి । దైవీమ్ । ధియమ్ । మనామహే
ఇతి । ఆహ । యజ్ఞమ్ । ఏవ । తత్ । మ్రదయతి । సుపారేతిసు-పారా । నః । అసత్ । వశే ।

ఇతి । ఆహ । వ్యుష్టిమితివి-ఉష్టిమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్ధే ॥౨౮॥ బ్రహ్మవాదినఇతిబ్రహ్మ-వాదినః । వదన్తి । హోతవ్యమ్ । దీక్షితస్య । గృహా౩ఇ । న । హోతవ్యా౩మ్ । ఇతి । హవిః । వై । దీక్షితః । యత్ । జుహుయాత్ । యజమానస్య । అవదాయేత్యవ-దాయ । జుహుయాత్ । యత్ । న । జుహుయాత్ । యజ్ఞపరురితియజ్ఞ-పరుః । అన్తః । ఇయాత్ । యే । దేవాః । మనోజాతాఇతిమనః-జాతాః । మనోయుజఇతిమనః-యుజః । ఇతి । ఆహ । ప్రాణాఇతిప్ర-అనాః । వై । దేవాః । మనోజాతాఇతిమనః-జాతాః । మనోయుజఇతిమనః-యుజః । తేషు । ఏవ । పరోక్షమితిపరః-అక్షమ్ । జుహోతి । తత్ । న । ఇవ । హుతమ్ । న । ఇవ । అహుతమ్ । స్వపన్తమ్ । వై । దీక్షితమ్ । రక్షాగ్ంసి । జిఘాగ్ంసన్తి । అగ్నిః ॥౨౯॥ ఖలు । వై । రక్షోహేతిరక్షః-హా । అగ్నే । త్వమ్ । సు । జాగృహి । వయమ్ । సు । మన్దిషీమహి । ఇతి । ఆహ । అగ్నిమ్ । ఏవ । అధిపామిత్యధి-పామ్ । కృత్వా । స్వపితి । రక్షసామ్ । అపహత్యా ఇత్యప-హత్యై । అవ్రత్యమ్ । ఇవ । వై । ఏషః । కరోతి । యః । దీక్షితః । స్వపితి । త్వమ్ । అగ్నే । వ్రతపాఇతివ్రత-పాః । అసి । ఇతి । ఆహ । అగ్నిః । వై । దేవానామ్ । వ్రతపతిరితివ్రత-పతిః । సః । ఏవ । ఏనమ్ । వ్రతమ్ । ఆ । లమ్భయతి । దేవః । ఆ । మర్త్యేషు । ఆ । ఇతి । ఆహ । దేవః ॥౩౦॥ హి । ఏషః । సన్న్ । మర్త్యేషు । త్వమ్ । యజ్ఞేషు । ఈడ్యః । ఇతి । ఆహ । ఏతమ్ । హి । యజ్ఞేషు । ఈడతే । అపేతి । వై । దీక్షితాత్ । సుషుపుషః । ఇన్ద్రియమ్ । దేవతాః । క్రామన్తి । విశ్వే । దేవాః । అభీతి । మామ్ । ఆ । అవవృత్రన్న్ । ఇతి । ఆహ । ఇన్ద్రియేణ । ఏవ । ఏనమ్ । దేవతాభిః । సమితి । నయతి । యత్ । ఏతత్ । యజుః । న । బ్రూయాత్ । యావతః । ఏవ । పశూన్ । అభీతి । దీక్షేత । తావన్తః । అస్య । పశవః । స్యుః । రాస్వ । ఇయత్ ॥౩౧॥ సోమ । ఆ । భూయః । భర । ఇతి । ఆహ । అపరిమితానిత్యపరి-మితాన్ ।

ఏవ । పశూన్ ।అవేతి ।రున్ధే । చన్ద్రమ్ ।అస్తి । మమ । భోగాయ । భవ । ఇతి । ఆహ ।
యథాదేవతమితియథా-దేవతమ్ ।ఏవ ।ఏనాః ।ప్రతీతి । గృహ్ణాతి । వాయవే । త్వా ।
వరుణాయ ।త్వా ।ఇతి ।యత్ । ఏవమ్ । ఏతాః ।న । అనుదిశేదిత్యను-దిశేత్ । అయథాదేవ
మిత్యయథా-దేవతమ్ ।దక్షిణాః ।గమయేత్ ।ఏతి ।దేవతాభ్యః ।వృశ్చ్యేత ।యత్ ।ఏవమ్ ।
ఏతాః । అనుదిశతీత్యను-దిశతి । యథాదేవతమితియథా-దేవతమ్ । ఏవ । దక్షిణాః ।
గమయతి ।న ।దేవతాభ్యః ।ఏతి ॥౩౨॥ వృశ్చ్యతే । దేవీః ।అపః ।అపామ్ ।నపాత్ ।ఇతి ।
ఆహ । యత్ ।వః । మేధ్యమ్ । యజ్ఞియమ్ ।సదేవమితిస-దేవమ్ । తత్ । వః । మా ।
అవేతి । క్రమిషమ్ ।ఇతి ।వావ ।ఏతత్ ।ఆహ ।అచ్ఛిన్నమ్ ।తన్తుమ్ ।పృథివ్యాః ।అన్వితి ।
గేషమ్ ।ఇతి ।ఆహ ।సేతుమ్ ।ఏవ ।కృత్వా ।అతీతి ।ఏతి ॥౩౩॥

॥ భుఙ్క్తేఽ యశ్చన్ద్రన్ధేఽ గ్నిరాహదేవఇయద్దేవతాభ్యఅత్రయస్త్రిగ్ంశచ్చ ॥౪॥

దేవాః । వై । దేవయజనమితిదేవ-యజనమ్ ।అధ్యవసాయేత్యధి-అవసాయ ।
దిశః । న । ప్రేతి ।అజానన్న్ । తే ।అన్యః ।అన్యమ్ ।ఉపేతి ।అధావన్న్ ।త్వయా । ప్రేతి ।
జానామ ।త్వయా ।ఇతి । తే ।అదిత్యామ్ ।సమితి ।అధ్రియన్త ।త్వయా ।ప్రేతి ।జానామ ।
ఇతి । సా । అబ్రవీత్ । వరమ్ ।వృణై । మత్ప్రాయణాఇతిమత్-ప్రాయణాః ।ఏవ । వః ।
యజ్ఞాః ।మదుదయనాఇతిమత్-ఉదయనాః ।అసన్న్ ।ఇతి ।తస్మాత్ । ఆదిత్యః । ప్రాయణీయ
ఇతిప్ర-అయనీయః ।యజ్ఞానామ్ ।ఆదిత్యః ।ఉదయనీయఇత్యుత్-అయనీయః । పఞ్చ ।
దేవతాః । యజతి । పఞ్చ । దిశః । దిశామ్ । ప్రజ్ఞాత్యాఇతిప్ర-జ్ఞాత్యై ॥౩౪॥ అథోఇతి ।
పఞ్చాక్షరేతిపఞ్చ-అక్షరా । పఙ్క్తిః । పాఙ్క్తః । యజ్ఞః । యజ్ఞమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్ధే ।
పథ్యామ్ । స్వస్తిమ్ । అయజన్న్ । ప్రాచీమ్ ।ఏవ ।తయా । దిశమ్ । ప్రేతి ।అజానన్న్ ।

అగ్నినా । దక్షిణా । సోమేన । ప్రతీచీమ్ । సవిత్రా । ఉదీచీమ్ । అదిత్యా । ఊర్ధ్వామ్ । పథ్యామ్ । స్వస్తిమ్ । యజతి । ప్రాచీమ్ । ఏవ । తయా । దిశమ్ । ప్రేతి । జానాతి । పథ్యామ్ । స్వస్తిమ్ । ఇష్ట్వా । అగ్నీషోమావిత్యగ్నీ-సోమౌ । యజతి । చక్షుషీఇతి । వై । ఏతేఇతి । యజ్ఞస్య । యత్ । అగ్నీషోమావిత్యగ్నీ-సోమౌ । తాభ్యామ్ । ఏవ । అన్వితి । పశ్యతి ॥౨౫॥ అగ్నీషోమావిత్యగ్నీ-సోమౌ । ఇష్ట్వా । సవితారమ్ । యజతి । సవితృప్రసూతఇతిసవితృ-ప్రసూతః । ఏవ । అన్వితి । పశ్యతి । సవితారమ్ । ఇష్ట్వా । అదితిమ్ । యజతి । ఇయమ్ । వై । అదితిః । అస్యామ్ । ఏవ । ప్రతిష్ఠాయేతిప్రతి-స్థాయ । అన్వితి । పశ్యతి । అదితిమ్ । ఇష్ట్వా । మారుతీమ్ । ఋచమ్ । అన్వితి । ఆహ । మరుతః । వై । దేవానామ్ । విశః । దేవవిశమితిదేవ-విశమ్ । ఖలు । వై । కల్పమానమ్ । మనుష్యవిశమితిమనుష్య-విశమ్ । అన్వితి । కల్పతే । యత్ । మారుతీమ్ । ఋచమ్ । అన్వాహేత్యను-ఆహ । విశామ్ । కౢప్త్యై । బ్రహ్మవాదినఇతిబ్రహ్మ-వాదినః । వదన్తి । ప్రయాజవదితిప్రయాజ-వత్ । అననూయాజమిత్యనను-యాజమ్ । ప్రాయణీయమితిప్ర-అయనీయమ్ । కార్యమ్ । అనూయాజవదిత్యనూయాజ-వత్ ॥౩౬॥ అప్రయాజమిత్యప్ర-యాజమ్ । ఉదయనీయమిత్యుత్-అయనీయమ్ । ఇతి । ఇమే । వై । ప్రయాజాఇతిప్ర-యాజాః । అమీఇతి । అనూయాజాఇత్యను-యాజాః । సా । ఏవ । సా । యజ్ఞస్య । సన్తతిరితి సమ్-తతిః । తత్ । తథా । న । కార్యమ్ । ఆత్మా । వై । ప్రయాజాఇతిప్ర-యాజాః । ప్రజేతిప్ర-జా అనూయాజాఇత్యను-యాజాః । యత్ । ప్రయాజానితిప్ర-యాజాన్ । అన్తరియాదిత్యన్తః-ఇయాత్ । ఆత్మానమ్ । అన్తః । ఇయాత్ । యత్ । అనూయాజానిత్యను-యాజాన్ । అన్తరియాదిత్యన్తః-ఇయాత్ । ప్రజామితిప్ర-జామ్ । అన్తః । ఇయాత్ । యతః । ఖలు । వై । యజ్ఞస్య వితతస్యేతివి-తతస్య । న । క్రియతే । తత్ । అన్వితి । యజ్ఞః । పరేతి । భవతి । యజ్ఞమ్ । పరాభవన్త

మితిపరా-భవన్తమ్ । యజమానః । అను ॥౨౪॥ పరేతి । భవతి । ప్రయాజవదితిప్రయాజ-వత్ । ఏవ । అనూయాజవదిత్యనూయాజ-వత్ । ప్రాయణీయమితిప్ర-అయనీయమ్ । కార్యమ్ । ప్రయాజవదితిప్రయాజ-వత్ । అనూయాజవదిత్యనూయాజ-వత్ । ఉదయనీయమిత్యుత్-అయనీయమ్ । న । ఆత్మానమ్ । అన్తరేతీత్యన్తః-ఏతి । న । ప్రజామితిప్ర-జామ్ । న । యజ్ఞః । పరాభవతీతిపరా-భవతి । న । యజమానః । ప్రాయణీయస్యేతిప్ర-అయనీయస్య నిష్కాసే । ఉదయనీయమిత్యుత్-అయనీయమ్ । అభి । నిరితి । వపతి । సా । ఏవ । సా । యజ్ఞస్య । సన్తతిరితిసమ్-తతిః । యాః । ప్రాయణీయస్యేతిప్ర-అయనీయస్య । యాజ్యాః । యత్ । తాః । ఉదయనీయస్యేత్యుత్-అయనీయస్య । యాజ్యాః । కుర్యాత్ । పరాఙ్ । అముమ్ లోకమ్ । ఏతి । రోహేత్ । ప్రమాయుకఇతిప్ర-మాయుకః । స్యాత్ । యాః । ప్రాయణీయస్యేతి ప్ర-అయనీయస్య । పురోనువాక్యాఇతిపురః-అనువాక్యాః । తాః । ఉదయనీయస్యేత్యుత్-అయనీయస్య । యాజ్యాః । కరోతి । అస్మిన్న్ । ఏవ । లోకే । ప్రతీతి । తిష్ఠతి ॥౨౮॥ ప్రజ్ఞాత్యై పశ్యత్యనూయాజవద్యజమానోఽనుపురోనువాక్యాస్తాఅష్టౌచ ॥౫॥

కద్రూః । చ । వై । సుపర్ణీతిసు-పర్ణీ । చ । ఆత్మరూపయోరిత్యాత్మ-రూపయోః । అస్పర్ధేతామ్ । సా । కద్రూః । సుపర్ణీమితిసు-పర్ణీమ్ । అజయత్ । సా । అబ్రవీత్ । తృతీయస్యామ్ ఇతః । దివి । సోమః । తమ్ । ఏతి । హర । తేన । ఆత్మానమ్ । నిరితి । క్రీణీష్వ । ఇతి । ఇయమ్ వై । కద్రూః । అసౌ । సుపర్ణీతిసు-పర్ణీ । ఛన్దాగ్ంసి । సౌపర్ణేయాః । సా । అబ్రవీత్ । అస్మై । వై పితరౌ । పుత్రాన్ । బిభృతః । తృతీయస్యామ్ । ఇతః । దివి । సోమః । తమ్ । ఏతి । హర । తేన ఆత్మానమ్ । నిరితి । క్రీణీష్వ ॥౨౯॥ ఇతి । మా । కద్రూః । అవోచత్ । ఇతి । జగతీ । ఉదితి । అపతత్ । చతుర్దశాక్షరేతిచతుర్దశ-అక్షరా । సతీ । సా । అప్రాప్యేత్యప్ర-ఆప్య । నీతి । అవర్తత

తస్యై । ద్వే ఇతి । అక్షరే ఇతి । అమీయేతామ్ । సా । పశుభిరితి పశు-భిః । చ । దీక్షయా । చ । ఏతి । అగచ్ఛత్ । తస్మాత్ । జగతీ । ఛన్దసామ్ । పశవ్యతమేతి పశవ్య-తమా । తస్మాత్ । పశుమన్తమితి పశు-మన్తమ్ । దీక్షా । ఉపేతి । నమతి । త్రిష్టుక్ । ఉదితి । అపతత్ । త్రయోదశాక్షరేతి త్రయోదశ-అక్షరా । సతీ । సా । అప్రాప్యేత్యప్ర-ఆప్య । నీతి । అవర్తత । తస్యై । ద్వే ఇతి । అక్షరే ఇతి । అమీయేతామ్ । సా । దక్షిణాభిః । చ ॥౪౦॥ తపసా । చ । ఏతి । అగచ్ఛత్ । తస్మాత్ । త్రిష్టుభః । లోకే । మాధ్యన్దినే । సవనే । దక్షిణాః । నీయన్తే । ఏతత్ । ఖలు । వావ । తపః । ఇతి । ఆహుః । యః । స్వమ్ । దదాతి । ఇతి । గాయత్రీ । ఉదితి । అపతత్ । చతురక్షరేతి చతుః-అక్షరా । సతీ । అజయా । జ్యోతిషా । తమ్ । అస్యై । అజా । అభీతి । అరున్ధ । తత్ । అజాయాః । అజత్వమిత్యజ-త్వమ్ । సా । సోమమ్ । చ । ఏతి । అహరత్ । చత్వారి । చ । అక్షరాణి । సా । అష్టాక్షరేత్యష్టా-అక్షరా । సమితి । అపద్యత । బ్రహ్మవాదిన ఇతి బ్రహ్మ-వాదినః । వదన్తి ॥౪౧॥ కస్మాత్ । సత్యాత్ । గాయత్రీ । కనిష్ఠా । ఛన్దసామ్ । సతీ । యజ్ఞముఖమితి యజ్ఞ-ముఖమ్ । పరీతి । ఇయాయ । ఇతి । యత్ । ఏవ । అదః । సోమమ్ । ఏతి । అహరత్ । తస్మాత్ । యజ్ఞముఖమితి యజ్ఞ-ముఖమ్ । పరీతి । ఐత్ । తస్మాత్ । తేజస్వినీతమేతి తేజస్వినీ-తమా । పద్భ్యామితి పత్-భ్యామ్ । ద్వే ఇతి । సవనే ఇతి । సమగృహ్ణాదితి సమ్-అగృహ్ణాత్ । ముఖేన । ఏకమ్ । యత్ । ముఖేన । సమగృహ్ణాదితి సమ్-అగృహ్ణాత్ । తత్ । అధయత్ । తస్మాత్ । ద్వే ఇతి । సవనే ఇతి । శుక్రవతీ ఇతి శుక్ర-వతీ । ప్రాతస్సవనమితి ప్రాతః-సవనమ్ । చ । మాధ్యన్దినమ్ । చ । తస్మాత్ । తృతీయసవన ఇతి తృతీయ-సవనే । ఋజీషమ్ । అభీతి । సున్వన్తి । ధీతమ్ । ఇవ । హి । మన్యన్తే ॥౪౨॥ ఆశిరమ్ । అవేతి । నయతి । సశుక్రత్వాయేతి సశుక్ర-త్వాయ । అథో ఇతి । సమితి । భరతి । ఏవ । ఏనత్ । తమ్ । సోమమ్ । ఆహ్రియమాణమిత్యా-

హ్రియమాణమ్ । గన్ధర్వః । విశ్వావసురితివిశ్వ-వసుః । పరీతి । అముష్మాత్ । సః । తిస్రః ।రాత్రీః । పరిముషితఇతిపరి-ముషితః ।అవసత్ ।తస్మాత్ ।తిస్రః ।రాత్రీః । క్రీతః । సోమః ।వసతి ।తే । దేవాః ।అబ్రువన్న్ ।స్త్రీకామాఇతిస్త్రీ-కామాః ।వై ।గన్ధర్వాః ।స్త్రియా । నిరితి ।క్రీణామ ।ఇతి ।తే ।వాచమ్ ।స్త్రియమ్ ।ఏకహాయనీమిత్యేక-హాయనీమ్ ।కృత్వా । తయా ।నిరితి । అక్రీణన్న్ । సా । రోహిత్ । రూపమ్ ।కృత్వా ।గన్ధర్వేభ్యః ॥౪౩॥ అపక్రమ్యే త్యప-క్రమ్య ।అతిష్ఠత్ ।తత్ ।రోహితః ।జన్మ । తే । దేవాః ।అబ్రువన్న్ ।అపేతి । యుష్మత్ అక్రమీత్ ।న ।అస్మాన్ ।ఉపావర్తతఇత్యుప-ఆవర్తతే ।వీతి । హ్వయామహై ।ఇతి । బ్రహ్మ గన్ధర్వాః ।అవదన్న్ ।అగాయన్న్ । దేవాః ।సా ।దేవాన్ ।గాయతః ।ఉపావర్తతేత్యుప-ఆవర్తత ।తస్మాత్ ।గాయన్తమ్ ।స్త్రియః ।కామయన్తే ।కాముకాః ।ఏనమ్ ।స్త్రియః । భవన్తి యః । ఏవమ్ । వేద । అథోఇతి । యః ।ఏవమ్ । విద్వాన్ । అపీతి । జన్యేషు । భవతి । తేభ్యః ।ఏవ ।దదతి । ఉత ।యత్ । బహుతయాఇతిబహు-తయాః ॥౪౪॥ భవన్తి ఏకహాయన్యేత్యేక-హాయన్యా ।క్రీణాతి ।వాచా ।ఏవ ।ఏనమ్ ।సర్వయా । క్రీణాతి । తస్మాత్ ఏకహాయనాఇత్యేక-హాయనాః । మనుష్యాః ।వాచమ్ ।వదన్తి ।అకూటయా ।అకర్ణయా । అకాణయా ।అశ్లోణయా ।అసప్తశఫయేత్యసప్త-శఫయా ।క్రీణాతి ।సర్వయా ।ఏవ । ఏనమ్ క్రీణాతి ।యత్ ।శ్వేతయా ।క్రీణీయాత్ ।దుశ్చర్మేతిదుః-చర్మా ।యజమానః ।స్యాత్ । యత్ కృష్ణయా ।అనుస్తరణీత్యను-స్తరణీ ।స్యాత్।ప్రమాయుకఇతిప్ర-మాయుకః ।యజమానః స్యాత్ ।యత్ ।ద్విరూపయేతిద్వి-రూపయా ।వార్త్రఘ్నీతివార్త్ర-ఘ్నీ ।స్యాత్ ।సః ।వా ।అన్యమ్ జినీయాత్ ।తమ్ ।వా ।అన్యః ।జినీయాత్ ।అరుణయా ।పిఙ్గాక్ష్యేతిపిఙ్గ-అక్ష్యా । క్రీణాతి । ఏతత్ ।వై ।సోమస్య ।రూపమ్ ।స్వయా ।ఏవ ।ఏనమ్ । దేవతయా । క్రీణాతి ॥౪౫॥

॥ నిష్క్రీణీష్వదక్షిణాభిశ్చవదన్తిమన్యన్తేగన్ధర్వేభ్యోబ్రహుతయాఃపిఙ్గాక్ష్యాదశచ ॥౬॥

తత్ ।హిరణ్యమ్ ।అభవత్ ।తస్మాత్ ।అద్భ్యఇత్యత్-భ్యః । హిరణ్యమ్ । పునన్తి । బ్రహ్మవాదినఇతిబ్రహ్మ-వాదినః । వదన్తి । కస్మాత్ । సత్యాత్ । అనస్థికేన । ప్రజాఇతిప్ర-జాః ।ప్రవీయన్తఇతిప్ర-వీయన్తే ।అస్థన్వతీరిత్యస్థన్న్-వతీః ।జాయన్తే ।ఇతి ।యత్ । హిరణ్యమ్। ఘృతే । అవధాయేత్యవ-ధాయ । జుహోతి । తస్మాత్ । అనస్థికేన । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । ప్రేతి ।వీయన్తే ।అస్థన్వతీరిత్యస్థన్న్-వతీః ।జాయన్తే ।ఏతత్ ।వై ।అగ్నేః ।ప్రియమ్ ।ధామ । యత్ ।ఘృతమ్ । తేజః ।హిరణ్యమ్ ।ఇయమ్ ।తే ।శుక్ర । తనూః । ఇదమ్ । వర్చః । ఇతి। ఆహ ।సతేజసమితిస-తేజసమ్ ।ఏవ ।ఏనమ్ ।సతనుమితిస-తనుమ్ ॥౪౬॥కరోతి। అథోఇతి ।సమితి ।భరతి । ఏవ ।ఏనమ్ ।యత్ ।అబద్ధమ్ । అవదధ్యాదిత్యవ-దధ్యాత్ । గర్భాః ।ప్రజానామితిప్ర-జానామ్ ।పరాపాతుకాఇతిపరా-పాతుకాః ।స్యుః ।బద్ధమ్ ।అవేతి। దధాతి ।గర్భాణామ్ ।ధృత్యై ।నిష్టర్క్యమ్ ।బధ్నాతి ।ప్రజానామితిప్ర-జానామ్ । ప్రజననాయేతి ప్ర-జననాయ ।వాక్ । వై । ఏషా ।యత్ । సోమక్రయణీతిసోమ-క్రయణీ ।జూః ।అసి । ఇతి ।ఆహ।యత్ ।హి ।మనసా ।జవతే ।తత్ ।వాచా ।వదతి ।ధృతా ।మనసా ।ఇతి । ఆహ మనసా ।హి ।వాక్ ।ధృతా ।జుష్టా ।విష్ణవే ।ఇతి ।ఆహ ॥౪౭॥యజ్ఞః ।వై ।విష్ణుః । యజ్ఞాయ। ఏవ ।ఏనామ్ ।జుష్టామ్ ।కరోతి ।తస్యాః । తే । సత్యసవసఇతిసత్య-సవసః । ప్రసవఇతి ప్ర-సవే ।ఇతి ।ఆహ ।సవితృప్రసూతామితిసవితృ-ప్రసూతామ్ ।ఏవ ।వాచమ్। అవేతి । రున్ధే ।కాణ్డేకాణ్డఇతికాణ్డే-కాణ్డే ।వై ।క్రియమాణే ।యజ్ఞమ్ ।రక్షాగ్ంసి ।జిఘాగ్ంసన్తి। ఏషః ।ఖలు ।వై । అరక్షోహతఇత్యరక్షః-హతః ।పన్థాః ।యః ।అగ్నేః । చ ।సూర్యస్య ।చ । సూర్యస్య । చక్షుః ।ఏతి ।అరుహమ్ ।అగ్నేః ।అక్ష్ణః ।కనీనికామ్ ।ఇతి ।ఆహ ।యః ।ఏవ ।

అరక్షోహత ఇత్యరక్షః-హతః ।పన్థాః ।తమ్ ।సమారోహతీతిసమ్-ఆరోహతి ॥౪౮॥వాక్ ।
వై ।ఏషా ।యత్ । సోమక్రయణీతిసోమ-క్రయణీ ।చిత్ ।అసి ।మనా ।అసి ।ఇతి ।ఆహ ।
శాస్తి ।ఏవ ।ఏనామ్ ।ఏతత్ ।తస్మాత్ ।శిష్టాః ।ప్రజాఇతిప్ర-జాః ।జాయన్తే ।చిత్ ।అసి ।
ఇతి ।ఆహ ।యత్ ।హి ।మనసా ।చేతయతే ।తత్ ।వాచా ।వదతి ।మనా ।అసి ।ఇతి ।ఆహ
యత్ ।హి ।మనసా ।అభిగచ్ఛతీత్యభి-గచ్ఛతి ।తత్ ।కరోతి ।ధీః ।అసి ।ఇతి ।ఆహ ।యత్
హి ।మనసా ।ధ్యాయతి ।తత్ ।వాచా ॥౪౯॥వదతి ।దక్షిణా ।అసి ।ఇతి ।ఆహ । దక్షిణా ।
హి ।ఏషా ।యజ్ఞియా ।అసి ।ఇతి ।ఆహ ।యజ్ఞియామ్ ।ఏవ ।ఏనామ్ । కరోతి । క్షత్రియా
అసి ।ఇతి ।ఆహ ।క్షత్రియా ।హి ।ఏషా ।అదితిః ।అసి ।ఉభయతశ్శీర్ష్ణీత్యుభయతః-శీర్ష్ణీ ।
ఇతి । ఆహ । యత్ । ఏవ ।ఆదిత్యః । ప్రాయణీయ ఇతిప్ర-అయనీయః । యజ్ఞానామ్ ।
ఆదిత్యః ।ఉదయనీయ ఇత్యుత్-అయనీయః । తస్మాత్ । ఏవమ్। ఆహ ।యత్ । అబద్ధా ।
స్యాత్ ।అయతా ।స్యాత్ ।యత్ । పదిబద్ధేతిపది-బద్ధా ।అనుస్తరణీత్యను-స్తరణీ ।స్యాత్ ।
ప్రమాయుక ఇతిప్ర-మాయుకః ।యజమానః ।స్యాత్ ॥౫౦॥ యత్। కర్ణగృహీతేతికర్ణ-
గృహీతా । వార్త్రఘ్నీతివార్త్ర-ఘ్నీ । స్యాత్ ।సః ।వా ।అన్యమ్ । జినీయాత్ । తమ్ । వా ।
అన్యః । జినీయాత్ । మిత్రః । త్వా । పది । బధ్నాతు ।ఇతి ।ఆహ । మిత్రః । వై । శివః ।
దేవానామ్ ।తేన ।ఏవ ।ఏనామ్ ।పది ।బధ్నాతి । పూషా । అధ్వనః ।పాతు ।ఇతి । ఆహ ।
ఇయమ్ ।వై ।పూషా ।ఇమామ్ ।ఏవ ।అస్యాః ।అధిపామిత్యధి-పామ్ ।అకః ।సమష్ట్యా
ఇతిసమ్-అష్ట్యై । ఇన్ద్రాయ । అధ్యక్షాయేత్యధి-అక్షాయ । ఇతి । ఆహ । ఇన్ద్రమ్ । ఏవ ।
అస్యాః ।అధ్యక్షమిత్యధి-అక్షమ్ ।కరోతి ॥౫౧॥అన్వితి ।త్వా ।మాతా ।మన్యతామ్ । అన్వితి
పితా ।ఇతి ।ఆహ ।అనుమతయేత్యను-మతయా ।ఏవ ।ఏనయా । క్రీణాతి । సా । దేవి ।

దేవమ్ ।అచ్ఛ ।ఇహి ।ఇతి ।ఆహ ।దేవీ ।హి ।ఏషా ।దేవః ।సోమః ।ఇన్ద్రాయ । సోమమ్ ।
ఇతి ।ఆహ ।ఇన్ద్రాయ ।హి ।సోమః ।ఆహ్రియతఇత్యా-హ్రియతే ।యత్ ।ఏతత్ ।యజుః ।
న ।బ్రూయాత్ ।పరాచీ ।ఏవ । సోమక్రయణీతిసోమ-క్రయణీ ।ఇయాత్ ।రుద్రః । త్వా ।
ఏతి ।వర్తయతు ।ఇతి ।ఆహ ।రుద్రః ।వై ।క్రూరః ॥౧౨॥ దేవానామ్ ।తమ్ ।ఏవ ।అస్యై ।
పరస్తాత్ ।దధాతి ।అవృత్త్యాఇత్యా-వృత్త్యై । క్రూరమ్ ।ఇవ । వై । ఏతత్ ।కరోతి ।యత్ ।
రుద్రస్య ।కీర్తయతి ।మిత్రస్య ।పథా ।ఇతి ।ఆహ ।శాన్త్యై ।వాచా ।వై ।ఏషః ।వీతి ।క్రీణీతే ।
యః । సోమక్రయణ్యేతిసోమ-క్రయణ్యా । స్వస్తి । సోమసఖేతిసోమ-సఖా ।పునః । ఏతి ।
ఇహి । సహ ।రయ్యా ।ఇతి ।ఆహ ।వాచా ।ఏవ ।విక్రీయేతివి-క్రీయ ।పునః ।ఆత్మన్న్
వాచమ్ । ధత్తే ।అనుపదాసుకేత్యనుప-దాసుకా ।అస్య ।వాక్ । భవతి । యః । ఏవమ్ ।
వేద ॥౧౩॥ సతనుంవిప్లవఇత్యాహసమారోహతిధ్యాయతితద్వాచాయజమానస్యాత్కరోతి
క్రూరోవేద ॥౪॥

షట్ ।పదాని ।అను ।నీతి ।క్రామతి ।షడహమితిషట్-అహమ్ ।వాక్ ।న ।అతీతి ।
వదతి ।ఉత ।సంవత్సరస్యేతిసమ్-వత్సరస్య ।అయనే ।యావతీ । ఏవ । వాక్ । తామ్ ।
అవేతి । రున్ధే । సప్తమే ।పదే ।జుహోతి ।సప్తపదేతిసప్త-పదా ।శక్వరీ ।పశవః । శక్వరీ ।
పశూన్ ।ఏవ ।అవేతి ।రున్ధే ।సప్త ।గ్రామ్యాః ।పశవః ।సప్త ।ఆరణ్యాః ।సప్త । ఛన్దాగ్ంసి ।
ఉభయస్య ।అవరుధ్యాఇత్యవ-రుద్ధ్యై ।వస్వీ ।అసి ।రుద్రా ।అసి ।ఇతి । ఆహ । రూపమ్ ।
ఏవ ।అస్యాః ।ఏతత్ ।మహిమానమ్ ॥౧౪॥వ్యాచష్టఇతివి-అచష్టే । బృహస్పతిః । త్వా ।
సుమ్నే ।రణ్వతు ।ఇతి ।ఆహ ।బ్రహ్మ ।వై ।దేవానామ్ ।బృహస్పతిః ।బ్రహ్మణా ।ఏవ । అస్మై
పశూన్ ।అవేతి ।రున్ధే ।రుద్రః ।వసుభిరితివసు-భిః ।ఏతి ।చికేతు ।ఇతి ।ఆహ । ఆవృత్త్యా

ఇత్యా-వృత్త్యై । పృథివ్యాః । త్వా । మూర్ధన్న్ । ఏతి । జిఘర్మి । దేవయజన ఇతి దేవ-యజనే ।
ఇతి । ఆహ । పృథివ్యాః । హి । ఏషః । మూర్ధా । యత్ । దేవయజనమితి దేవ-యజనమ్ ।
ఇడాయాః । పదే । ఇతి । ఆహ । ఇడాయై । హి । ఏతత్ । పదమ్ । యత్ । సోమక్రయణ్యా ఇతి
సోమ-క్రయణ్యై । ఘృతవతీతి ఘృత-వతి । స్వాహా ॥౫౫॥ ఇతి । ఆహ । యత్ । ఏవ ।
అస్యై । పదాత్ । ఘృతమ్ । అపీడ్యత । తస్మాత్ । ఏవమ్ । ఆహ । యత్ । అధ్వర్యుః । అనగ్నౌ ।
ఆహుతిమిత్యా-హుతిమ్ । జుహుయాత్ । అన్ధః । అధ్వర్యుః । స్యాత్ । రక్షాగ్ంసి । యజ్ఞమ్ ।
హన్యుః । హిరణ్యమ్ । ఉపాస్యేత్యుప-అస్య । జుహోతి । అగ్నివతీత్యగ్ని-వతి । ఏవ । జుహోతి ।
న । అన్ధః । అధ్వర్యుః । భవతి । న । యజ్ఞమ్ । రక్షాగ్ంసి । ఘ్నన్తి । కాణ్డేకాణ్డ ఇతి కాణ్డే-కాణ్డే ।
వై । క్రియమాణే । యజ్ఞమ్ । రక్షాగ్ంసి । జిఘాగ్ంసన్తి । పరిలిఖితమితి పరి-లిఖితమ్ । రక్షః ।
పరిలిఖితా ఇతి పరి-లిఖితాః । అరాతయః । ఇతి । ఆహ । రక్షసామ్ । అపహత్యా ఇత్యప-
హత్యై ॥౫౬॥ ఇదమ్ । అహమ్ । రక్షసః । గ్రీవాః । అపీతి । కృన్తామి । యః । అస్మాన్ । ద్వేష్టి ।
యమ్ । చ । వయమ్ । ద్విష్మః । ఇతి । ఆహ । ద్వౌ । వావ । పురుషౌ । యమ్ । చ । ఏవ । ద్వేష్టి ।
యః । చ । ఏనమ్ । ద్వేష్టి । తయోః । ఏవ । అనన్తరాయమిత్యనన్తః-ఆయమ్ । గ్రీవాః ।
కృన్తతి । పశవః । వై । సోమక్రయణ్యా ఇతి సోమ-క్రయణ్యై । పదమ్ । యావత్తూతమితి
యావత్-తూతమ్ । సమితి । వపతి । పశూన్ । ఏవ । అవేతి । రున్ద్ధే । అస్మే ఇతి । రాయః ।
ఇతి । సమితి । వపతి । ఆత్మానమ్ । ఏవ । అధ్వర్యుః ॥౫౭॥ పశుభ్య ఇతి పశు-భ్యః । న ।
అన్తః । ఏతి । త్వే ఇతి । రాయః । ఇతి । యజమానాయ । ప్రేతి । యచ్ఛతి । యజమానే । ఏవ ।
రయిమ్ । దధాతి । తోతే । రాయః । ఇతి । పత్నియై । అర్ధః । వై । ఏషః । ఆత్మనః । యత్ ।
పత్నీ । యథా । గృహేషు । నిధత్త ఇతి ని-ధత్తే । తాదృక్ । ఏవ । తత్ । త్వష్టీమతీ । తే । సపేయ

ఇతి ।ఆహ ।త్వష్టా । వై । పశూనామ్ । మిథునానామ్। రూపకృదితిరూప-కృత్ । రూపమ్।
ఏవ । పశుషు । దధాతి ।అస్మై ।వై । లోకాయ । గార్హపత్యఇతిగార్హ-పత్యః । ఏతి ।
ధీయతే । అముష్మై । ఆహవనీయఇత్యా-హవనీయః । యత్ । గార్హపత్యఇతిగార్హ-
పత్యే ।ఉపవపేదిత్యుప-వపేత్ ।అస్మిన్న్ ।లోకే ।పశుమానితిపశు-మాన్ । స్యాత్ । యత్।
ఆహవనీయఇత్యా-హవనీయే । అముష్మిన్న్ । లోకే । పశుమానితిపశు-మాన్ । స్యాత్ ।
ఉభయోః ।ఉపేతి ।వపతి ।ఉభయోః ।ఏవ ।ఏనమ్ ।లోకయోః ।పశుమన్తమితిపశు-మన్తమ్।
కరోతి ॥౧౧॥ మహిమానగ్ంస్వాహా॰ పహత్యాఅధ్వర్యుర్దీయతేచతుర్విగ్ంశతిశ్చ ॥౮॥

బ్రహ్మవాదినఇతిబ్రహ్మ-వాదినః ।వదన్తి ।విచిత్యఇతివి-చిత్యః ।సోమా౩ః । న ।
విచిత్యా౩ఇతివి-చిత్యా౩ః ।ఇతి ।సోమః ।వై ।ఓషధీనామ్ ।రాజా ।తస్మిన్న్ ।యత్ । ఆపన్న
మిత్యా-పన్నమ్ ।గ్రసితమ్ ।ఏవ ।అస్య ।తత్ ।యత్ ।విచినుయాదితివి-చినుయాత్।యథా
ఆస్యాత్। గ్రసితమ్ ।నిష్ఖిదతీతినిః-ఖిదతి ।తాదృక్ । ఏవ । తత్ । యత్ । న । విచినుయాదితి
వి-చినుయాత్ ।యథా ।అక్షన్న్ ।ఆపన్నమిత్యా-పన్నమ్ ।విధావతీతివి-ధావతి ।తాదృక్ ।
ఏవ ।తత్ ।క్షోధుకః ।అధ్వర్యుః ।స్యాత్ ।క్షోధుకః ।యజమానః । సోమవిక్రయిన్నితిసోమ-
విక్రయిన్న్ ।సోమమ్ ।శోధయ ।ఇతి ।ఏవ ।బ్రూయాత్ ।యది ।ఇతరమ్ ॥౧౨॥ యది ।
ఇతరమ్ ।ఉభయేన ।ఏవ ।సోమవిక్రయిణమితిసోమ-విక్రయిణమ్ ।అర్పయతి ।తస్మాత్।
సోమవిక్రయీతిసోమ-విక్రయీ ।క్షోధుకః ।అరుణః ।హ । స్మ । ఆహ । ఔపవేశిరిత్యౌప-
వేశిః । సోమక్రయణఇతిసోమ-క్రయణే । ఏవ । అహమ్ । తృతీయసవనమితితృతీయ-
సవనమ్ ।అవేతి ।రున్ధే ।ఇతి ।పశూనామ్ ।చర్మన్న్ ।మిమీతే ।పశూన్ ।ఏవ ।అవేతి ।రున్ధే
పశవః । హి । తృతీయమ్ । సవనమ్ । యమ్ । కామయేత । అపశుః । స్యాత్ । ఇతి ।

ఋక్షతః । తస్య । మిమీత ।ఋక్షమ్ ।వై ।అపశవ్యమ్ ।అపశుః ।ఏవ । భవతి । యమ్ । కామయేత । పశుమానితిపశు-మాన్ । స్యాత్ ॥౨౦॥ఇతి ।లోమతః । తస్య । మిమీత । ఏతత్ । వై । పశూనామ్ । రూపమ్ । రూపేణ ।ఏవ ।అస్మై । పశూన్ । అవేతి । రున్ధే । పశుమానితిపశు-మాన్ । ఏవ । భవతి ।అపామ్ ।అన్తే ।క్రీణాతి ।సరసమితిస-రసమ్ । ఏవ । ఏనమ్ । క్రీణాతి ।అమాత్యః ।అసి ।ఇతి ।ఆహ ।అమా ।ఏవ । ఏనమ్ । కురుతే । శుక్రః । తే । గ్రహః । ఇతి । ఆహ ।శుక్రః ।హి ।అస్య ।గ్రహః ।అనసా ।అచ్ఛ । యాతి । మహిమానమ్ । ఏవ । అస్య ।అచ్ఛ ।యాతి ।అనసా ॥౨౧॥ అచ్ఛ । యాతి । తస్మాత్ । అనోవాహ్యమిత్యనః-వాహ్యమ్ । సమే ।జీవనమ్ ।యత్ర ।ఖలు । వై । ఏతమ్ । శీర్ష్ణా । హరన్తి । తస్మాత్ । శీర్షహార్యమితిశీర్ష-హార్యమ్ । గిరౌ । జీవనమ్ । అభీతి । త్యమ్ । దేవమ్ । సవితారమ్ ।ఇతి । అతిచ్ఛన్దసేత్యతి-ఛన్దసా । ఋచా । మిమీతే । అతిచ్ఛన్దాఇత్యతి-ఛన్దాః । వై ।సర్వాణి ।ఛన్దాగ్ంసి ।సర్వేభిః ।ఏవ ।ఏనమ్ ।ఛన్దోభిరితిఛన్దః-భిః ।మిమీతే । వర్ష్మ । వై । ఏషా । ఛన్దసామ్ । యత్ । అతిచ్ఛన్దాఇత్యతి-ఛన్దాః । యత్ । అతిచ్ఛన్దసేత్యతి-ఛన్దసా ।ఋచా । మిమీతే । వర్ష్మ । ఏవ । ఏనమ్ । సమానానామ్ । కరోతి । ఏకయైకయేత్యేకయా-ఏకయా । ఉత్సర్గమిత్యుత్-సర్గమ్ ॥౨౨॥ మిమీతే । అయాతయామ్నియాయాతయామ్నియేత్యయాతయామ్నియా-అయాతయామ్నియా ।ఏవ ।ఏనమ్ ।మిమీతే ।తస్మాత్ నానావీర్యాఇతినానా-వీర్యాః ।అఙ్గులయః ।సర్వాసు ।అఙ్గుష్ఠమ్ ।ఉప । నీతి । గృహ్ణాతి । తస్మాత్ ।సమావద్వీర్యఇతిసమావత్-వీర్యః ।అన్యాభిః ।అఙ్గులిభిరిత్యఙ్గులి-భిః । తస్మాత్ । సర్వాః । అను । సమితి । చరతి । యత్ । సహ । సర్వాభిః । మిమీత । సగ్ంశ్లిష్టాఇతిసమ్-శ్లిష్టాః । అఙ్గులయః ।జాయేరన్ ।ఏకయైకయేత్యేకయా-ఏకయా ।ఉత్సర్గమిత్యుత్-సర్గమ్

మిమీతే । తస్మాత్ । విభక్తా ఇతి వి-భక్తాః । జాయన్తే । పఙ్క్త్యా । కృత్వా । యజుషా । మిమీతే । పఙ్క్త్యక్షరేతి పఙ్క్తి-అక్షరా । పఙ్క్తిః । పాఙ్క్తః । యజ్ఞః । యజ్ఞమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్ధే । పఙ్క్త్యా । కృత్వా । తూష్ణీమ్ ॥౭॥ దశ । సమితి । పద్యన్తే । దశాక్షరేతి దశ-అక్షరా । విరాడితి వి-రాట్ । అన్నమ్ । విరాడితి వి-రాట్ । విరాజేతి వి-రాజా । ఏవ । అన్నాద్యమిత్యన్న-అద్యమ్ । అవేతి । రున్ధే । యత్ । యజుషా । మిమీతే । భూతమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్ధే । యత్ । తూష్ణీమ్ । భవిష్యత్ । యత్ । వై । తావాన్ । ఏవ । సోమః । స్యాత్ । యావన్తమ్ । మిమీతే । యజమానస్య ఏవ । స్యాత్ । న । అపీతి । సదస్యానామ్ । ప్రజాభ్య ఇతి ప్ర-జాభ్యః । త్వా । ఇతి । ఉప । సమితి । నహ్యతి । సదస్యాన్ । ఏవ । అన్వాభజతీత్యను-ఆభజతి । వాససా । ఉపేతి । నహ్యతి । సర్వదేవత్యమితి సర్వ-దేవత్యమ్ । వై ॥౮॥ వాసః । సర్వాభిః । ఏవ । ఏనమ్ । దేవతాభిః । సమితి । అర్ధయతి । పశవః । వై । సోమః । ప్రాణాయేతి ప్ర-అనాయ । త్వా । ఇతి । ఉపేతి । నహ్యతి । ప్రాణమితి ప్ర-అనమ్ । ఏవ । పశుషు । దధాతి । వ్యానాయేతి వి-అనాయ । త్వా । ఇతి । అన్వితి । శృన్థతి । వ్యానమితి వి-అనమ్ । ఏవ । పశుషు । దధాతి । తస్మాత్ । స్వపన్తమ్ । ప్రాణా ఇతి ప్ర-అనాః । న । జహతి ॥౯॥

॥ ఇతరమ్పశుమాన్ష్యాద్యాత్యనసోథ్సర్గంతూష్ణీగ్ంసర్వదేవత్యంవైత్రయస్త్రిగ్ంశచ్చ ॥౯॥

యత్ । కలయా । తే । శఫేన । తే । క్రీణాని । ఇతి । పణేత । అగోఅర్ఘమిత్యగో-అర్ఘమ్ । సోమమ్ । కుర్యాత్ । అగోఅర్ఘమిత్యగో-అర్ఘమ్ । యజమానమ్ । అగోఅర్ఘమిత్యగో-అర్ఘమ్ । అధ్వర్యుమ్ । గోః । తు । మహిమానమ్ । న । అవేతి । తిరేత్ । గవా । తే । క్రీణాని । ఇతి । ఏవ । బ్రూయాత్ । గోఅర్ఘమితి గో-అర్ఘమ్ । ఏవ । సోమమ్ । కరోతి । గోఅర్ఘమితి గో-అర్ఘమ్ । యజమానమ్ । గోఅర్ఘమితి గో-అర్ఘమ్ । అధ్వర్యుమ్ । న । గోః । మహిమానమ్ ।

అవేతి । తిరతి । అజయా । క్రీణాతి । సతపసమితిస-తపసమ్ । ఏవ । ఏనమ్ । క్రీణాతి । హిరణ్యేన । క్రీణాతి । సశుక్రమితిస-శుక్రమ్ । ఏవ ॥౬౬॥ ఏనమ్ । క్రీణాతి । ధేన్వా । క్రీణాతి । సాశిరమితిస-ఆశిరమ్ । ఏవ । ఏనమ్ । క్రీణాతి । ఋషభేణ । క్రీణాతి । సేన్ద్రమితిస-ఇన్ద్రమ్ । ఏవ । ఏనమ్ । క్రీణాతి । అనడుహా । క్రీణాతి । వహ్నిః । వై । అనడ్వాన్ । వహ్నినా । ఏవ । వహ్ని । యజ్ఞస్య । క్రీణాతి । మిథునాభ్యామ్ । క్రీణాతి । మిథునస్య । అవరుధ్యా ఇత్యవ-రుద్ధ్యై । వాససా । క్రీణాతి । సర్వదేవత్యమితిసర్వ-దేవత్యమ్ । వై । వాసః । సర్వాభ్యః । ఏవ । ఏనమ్ । దేవతాభ్యః । క్రీణాతి । దశ । సమితి । పద్యన్తే । దశాక్షరేతిదశ-అక్షరా । విరాడితివి-రాట్ అన్నమ్ । విరాడితివి-రాట్ । విరాజేతివి-రాజా । ఏవ । అన్నాద్యమిత్యన్న-అద్యమ్ । అవేతి । రున్ధే ॥౬౭॥ తపసః । తనూః । అసి । ప్రజాపతేరితిప్రజా-పతేః । వర్ణః । ఇతి । ఆహ । పశుభ్య ఇతిపశు-భ్యః । ఏవ । తత్ । అధ్వర్యుః । నీతి । హ్నుతే । ఆత్మనః । అనావ్రస్కాయేత్యనా-వ్రస్కాయ । గచ్ఛతి । శ్రియమ్ । ప్రేతి । పశూన్ । ఆప్నోతి । యః । ఏవమ్ । వేద । శుక్రమ్ తే । శుక్రేణ । క్రీణామి । ఇతి । ఆహ । యథాయజురితియథా-యజుః । ఏవ । ఏతత్ । దేవాః । వై । యేన । హిరణ్యేన । సోమమ్ । అక్రీణన్న్ । తత్ । అభీషహేత్యభి-సహా । పునః । ఏతి । అదదత । కః । హి । తేజసా । విక్రేష్యత ఇతివి-క్రేష్యతే । ఇతి । యేన । హిరణ్యేన ॥౬౮॥ సోమమ్ । క్రీణీయాత్ । తత్ । అభీషహేత్యభి-సహా । పునః । ఏతి । దదీత । తేజః । ఏవ । ఆత్మన్న్ । ధత్తే । అస్మే ఇతి । జ్యోతిః । సోమవిక్రయిణీతిసోమ-విక్రయిణి । తమః । ఇతి । ఆహ । జ్యోతిః । ఏవ । యజమానే । దధాతి । తమసా । సోమవిక్రయిణమితిసోమ-విక్రయిణమ్ । అర్పయతి । యత్ । అనుపగ్రథ్యేత్యనుప-గ్రథ్య । హన్యాత్ । దన్దశూకాః । తామ్ । సమామ్ । సర్పాః । స్యుః । ఇదమ్ । అహమ్ । సర్పాణామ్ । దన్దశూకానామ్ । గ్రీవాః ।

ఉపేతి ।గ్రథ్నామి ।ఇతి ।ఆహ ।అదన్దశూకాః ।తామ్ ।సమామ్ ।సర్పాః ।భవన్తి ।తమసా । సోమవిక్రయిణమితిసోమ-విక్రయిణమ్ ।విధ్యతి ।స్వాన॥ఒగ॥భ్రాజ ।ఇతి ।ఆహ । ఏతే।వై। అముష్మిన్న్ ।లోకే ।సోమమ్ ।అరక్షన్న్ ।తేభ్యః ।అధి ।సోమమ్ ।ఏతి ।అహరన్న్ । యత్। ఏతేభ్యః । సోమక్రయణానితిసోమ-క్రయణాన్ ।న । అనుదిశేదిత్యను-దిశేత్ । అక్రీతః। అస్య । సోమః ।స్యాత్ ।న ।అస్య ।ఏతే ।అముష్మిన్న్ ।లోకే । సోమమ్ ।రక్షేయుః ।యత్ । ఏతేభ్యః ।సోమక్రయణానితిసోమ-క్రయణాన్ ।అనుదిశతీత్యను-దిశతి ।క్రీతః ।అస్య । సోమః ।భవతి ।ఏతే ।అస్య ।అముష్మిన్న్ । లోకే । సోమమ్ । రక్షన్తి ॥౨౦॥ సశుక్రమేవరుద్ధఇతి యేనహిరణ్యేనస్వానచతుశ్చత్వారిగ్ంశచ్చ ॥౧౦॥

వారుణః ।వై ।క్రీతః ।సోమః ।ఉపనద్ధఇత్యుప-నద్ధః ।మిత్రః ।నః ।ఏతి । ఇహి । సుమిత్రధాఇతిసుమిత్ర-ధాః ।ఇతి ।ఆహ ।శాన్త్యై ।ఇన్ద్రస్య ।ఊరుమ్ ।ఏతి । విశ । దక్షిణమ్। ఇతి । ఆహ । దేవాః । వై । యమ్ ।సోమమ్ ।అక్రీణన్న్ ।తమ్ ।ఇన్ద్రస్య ।ఊరౌ । దక్షిణే । ఏతి ।అసాదయన్న్ ।ఏషః ।ఖలు ।వై ।ఏతర్హి ।ఇన్ద్రః ।యః ।యజతే ।తస్మాత్ । ఏవమ్ । ఆహ ।ఉదితి ।ఆయుషా ।స్వాయుషేతిసు-ఆయుషా ।ఇతి ।ఆహ ।దేవతాః । ఏవ । అన్వారభ్యేత్యను-ఆరభ్య । ఉదితి ॥౨౧॥తిష్ఠతి ।ఉరు ।అన్తరిక్షమ్ ।అన్వితి ।ఇహి ।ఇతి । ఆహ । అన్తరిక్షదేవత్యఇత్యన్తరిక్ష-దేవత్యః । హి । ఏతర్హి ।సోమః ।అదిత్యాః । సదః । అసి । అదిత్యాః ।సదః ।ఏతి । సీద ।ఇతి ।ఆహ ।యథాయజురితియథా-యజుః । ఏవ । ఏతత్ । వీతి । వై ।ఏనమ్ । ఏతత్ ।అర్ధయతి ।యత్ ।వారుణమ్ ।సన్తమ్ ।మైత్రమ్ । కరోతి ।వారుణ్యా ।ఋచా ।ఏతి ।సాదయతి ।స్వయా ।ఏవ ।ఏనమ్ ।దేవతయా ।సమితి । అర్ధయతి ।వాససా । పర్యానహ్యతీతిపరి-ఆనహ్యతి । సర్వదేవత్యమితిసర్వ-దేవత్యమ్ ।

వై । వాసః ।సర్వాభిః । ఏవ ॥౨౨॥ ఏనమ్ । దేవతాభిః ।సమితి ।అర్దయతి । అథో ఇతి ।
రక్షసామ్ । అపహత్యా ఇత్యప-హత్యై । వనేషు । వీతి ।అన్తరిక్షమ్ ।తతాన ।ఇతి । ఆహ ।
వనేషు । హి । వీతి ।అన్తరిక్షమ్ ।తతాన ।వాజమ్ । అర్వత్స్విత్యర్వత్-సు । ఇతి । ఆహ ।
వాజమ్ । హి ।అర్వత్స్విత్యర్వత్-సు । పయః । అఘ్నియాసు ।ఇతి ।ఆహ ।పయః । హి ।
అఘ్నియాసు । హృత్స్వితిహృత్-సు । క్రతుమ్ ।ఇతి ।ఆహ ।హృత్స్వితిహృత్-సు ।హి ।
క్రతుమ్ ।వరుణః ।విక్షు । అగ్నిమ్ ।ఇతి । ఆహ । వరుణః । హి । విక్షు ।అగ్నిమ్ ।దివి ।
సూర్యమ్ ॥౨౩॥ ఇతి । ఆహ । దివి । హి । సూర్యమ్ । సోమమ్ । అద్రౌ ।ఇతి ।ఆహ ।
గ్రావాణః । వై ।అద్రయః ।తేషు । వై ।ఏషః ।సోమమ్ ।దధాతి ।యః ।యజతే ।తస్మాత్ ।
ఏవమ్ ।ఆహ ।ఉదితి ।ఉ ।త్యమ్ ।జాతవేదసమితిజాత-వేదసమ్ ।ఇతి ।సౌర్యా ।ఋచా ।
కృష్ణాజినమితికృష్ణ-అజినమ్ । ప్రత్యానహ్యతీతిప్రతి-ఆనహ్యతి । రక్షసామ్ । అపహత్యా
ఇత్యప-హత్యై ।ఉస్రౌ ।ఏతి । ఇతమ్ ।ధూర్షాహావితిధూః-సాహౌ ।ఇతి ।ఆహ । యథాయజు
రితియథా-యజుః ।ఏవ ।ఏతత్ ।ప్రేతి ।చ్యవస్వ ।భువః ।పతే ।ఇతి ।ఆహ । భూతానామ్
హి ॥౨౪॥ ఏషః । పతిః । విశ్వాని । అభీతి ।ధామాని ।ఇతి ।ఆహ ।విశ్వాని ।హి ।ఏషః ।
అభీతి ।ధామాని ।ప్రచ్యవత ఇతిప్ర-చ్యవతే ।మా ।త్వా ।పరిపరీతిపరి-పరీ ।విదత్ ।ఇతి ।
ఆహ ।యత్ ।ఏవ ।అదః ।సోమమ్ । ఆహ్రియమాణమిత్యా-హ్రియమాణమ్ । గన్ధర్వః ।
విశ్వావసురితివిశ్వ-వసుః ।పర్యముష్ణాదితిపరి-అముష్ణాత్ । తస్మాత్ । ఏవమ్ । ఆహ ।
అపరిమోషాయేత్యపరి-మోషాయ । యజమానస్య ।స్వస్త్యయనీతిస్వస్తి-అయనీ । అసి ।
ఇతి । ఆహ । యజమానస్య । ఏవ । ఏషః । యజ్ఞస్య । అన్వారమ్భ ఇత్యను-ఆరమ్భః ।
అనవచ్ఛిత్యా ఇత్యనవ-ఛిత్త్యై । వరుణః । వై । ఏషః । యజమానమ్ ।అభి । ఏతి । ఏతి ।

యత్ ॥౭౭॥ క్రీతః । సోమః । ఉపనద్ధఇత్యుప-నద్ధః ।నమః ।మిత్రస్య ।వరుణస్య ।
చక్షసే ।ఇతి ।ఆహ ।శాన్త్యై ।ఏతి । సోమమ్ । వహన్తి । అగ్నినా । ప్రతీతి । తిష్ఠతే । తౌ ।
సమ్భవన్తావితిసమ్-భవన్తౌ ।యజమానమ్ ।అభి ।సమితి ।భవతః ।పురా ।ఖలు । వావ ।
ఏషః ।మేధాయ ।ఆత్మానమ్ ।ఆరభ్యేత్యా-రభ్య ।చరతి । యః । దీక్షితః । యత్ । అగ్నీషోమీయ
మిత్యగ్నీ-షోమీయమ్ ।పశుమ్ ।ఆలభతఇత్యా-లభతే । ఆత్మనిష్క్రయణఇత్యాత్మ-
నిష్క్రయణః । ఏవ । అస్య । సః ।తస్మాత్ । తస్య ।న ।ఆశ్యమ్ । పురుషనిష్క్రయణఇతిపురుష-
నిష్క్రయణః । ఇవ । హి ।అథోఇతి ।ఖలు ।ఆహుః ।అగ్నీషోమాభ్యామిత్యగ్నీ-సోమాభ్యామ్।
వై । ఇన్ద్రః । వృత్రమ్। అహన్న్ ।ఇతి ।యత్ ।అగ్నీషోమీయమిత్యగ్నీ-షోమీయమ్ ।పశుమ్।
ఆలభతఇత్యా-లభతే। వార్త్రఘ్నఇతివార్త్ర-ఘ్నః ।ఏవ । అస్య ।సః ।తస్మాత్ ।ఉ ।ఆశ్యమ్ ।
వారుణ్యా ।ఋచా ।పరీతి ।చరతి ।స్వయా ।ఏవ ।ఏనమ్ ।దేవతయా ।పరీతి ।చరతి॥౭౮॥
అన్వారభ్యేత్యధ్వర్యుభిరేవసూర్యమ్భ్రాతానాగ్ంహ్యేతియదాహస్సప్తవిగ్ంశతిశ్చ॥౧౧॥
ప్రాచీనవగ్ంశంయావన్తఋత్విజస్సామేవాగ్నేర్దేవేభ్యోదేవావైదేవయజనంకద్రూశ్చతద్ధిరణ్యాగ్ం
షట్పదానిబ్రహ్మవాదినోవిచిత్యోయత్కలయాతేవారుణోవైక్రీతస్సోమఏకాదశ॥౧౧॥
ప్రాచీనవగ్ంశగ్ంస్వాహేత్యాహయేన్తశ్శరాహ్యేషసన్తపసాచయత్కర్ణగృహీతేతిలోమతో
వారుణష్షట్ప్రతిః ॥౭౮॥

॥ ప్రాచీనవగ్ంశమ్పరిచరతి ॥

॥ హరిః ఓమ్ ॥

॥ తత్సత్ ॥

ప్రథమప్రశ్నస్సమాప్తః